

Høringsuttalelse om NOU 2015:2 - Å høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø.

Til Kunnskapsdepartementet
Fra Akademikerne i Statped

Utvalget har i sin rapport satt fokus på tiltak for å bedre det psykososiale skolemiljøet. Tiltakene nevnt i rapporten omhandler blant annet kompetanseheving nasjonalt og lokalt innenfor temaet *psykososialt arbeidsmiljø i skolen*, styrking av elevers rettigheter, økte ressurser til det lokale hjelpeapparatet, økt fokus på forskning relatert til temaet, samt ønske om et tettere samarbeid mellom kommunale og statlige støttesystemer.

Akademikerne i Statped støtter intensjonen om et styrket fokus på et trygt psykososialt skolemiljø for alle barn og unge ved:

- Ansvarliggjøring av skolelederes rolle for å styrke det psykososiale skolemiljøet
- Ansvarliggjøring og kompetanseheving av lærere
- Styrking av PP-tjenesten
- Å gi PP-tjenesten et utvidet ansvarsområde når det gjelder å involvere seg i den enkelte skoles arbeid med psykososialt skolemiljø
- Styrking av skolehelsetjenesten
- Fokus på styrking av samarbeidet mellom ulike instanser på kommunalt og statlig nivå

Akademikerne i Statped ønsker imidlertid å sette fokus på noen foreslåtte tiltak som vi mener vil få uheldige følger både for det lokale hjelpeapparatet, for Statpeds brukere, og for Statpeds ansatte.

- Statped skal yte tjenester når kommuner og fylkeskommuner har behov for bistand, og er allerede i dag inne som støtte og samarbeidspartner for kommuner og fylkeskommuner i saker der PP-tjenesten mangler spisskompetanse. Utvalgets forslag om å overføre 300 stillinger fra Statped til PP-tjenesten nasjonalt ¹vil etter vår mening føre til tapping og pulverisering av Statped, og til en forringelse av det eksisterende tilbudet som i dag gis til barn, unge og voksne. Statped innehar i dag spisskompetanse som er bygd opp over år, og som det vil ta lang tid å erstatte og gjenoppbygge. En følge av dette tiltaket vil kunne være at PP-tjenesten mister deler av tilgangen på og omfanget av spisskompetanse som Statped har per i dag. I tillegg har vi vanskelig for å se at en direkte overføring av ansatte fra Statped til PP-tjenestene vil kunne imøtekomme kommunenes behov både ressursmessig og faglig/kompetansemessig. Ved å opprettholde ressursene i Statped gis PP-tjenester, kommuner og fylkeskommuner mulighet for bistand og hjelp knyttet til marginale grupper, som et supplement til allerede eksisterende ressurser. Hvis utvalget ønsker en reell styrking av PP-tjenestene er det behov for økte ressurser og nye stillinger, ikke tapping av allerede eksisterende ressurser og hjelp i form av stillinger fra Statped.
- Statpeds brukere er barn og unge som har særskilte behov innen fagområdene kombinerte syns- og hørselstap/døvblindhet, ervervet hjerneskade, sammensatte lærevansker, hørsel, språk/tale og syn. Brukerne representerer individer innenfor marginale grupper, noe som gjør det utfordrende å opprettholde god og relevant fagkompetanse i den enkelte kommune.

¹ NOU 2015:2 side 414

- Akademikerne i Statped ønsker å stille spørsmål ved om det å overføre klagemyndigheten for saker som omhandler krenkelser etter opplæringslovens § 9a til barneombudet vil styrke eller svekke barn og unges rettigheter?²
- Utvalget foreslår å stryke § 5-6 og innlemme innholdet i loven til ny § 3-6 med noe ny ordlyd³. Her foreslås det å endre fra «... for å legge opplæringa bedre til rette for elever med særlige behov» til «... å legge opplæringa og det psykososiale skolemiljøet bedre til rette for elevene.» Disse to ordlydene opplever vi at handler om to ulike grupper elever. På den ene siden har vi barn og unge med forutsetninger som gjør at de har særlige behov for ekstra hjelp og tilrettelegging i sin opplæringssituasjon. Dette omhandler blant annet mange brukere innen de seks fagområdene i Statped (eksempelvis ved syn- eller hørselstap). Den andre gruppen omhandler en tilretteleggingsplikt av godt skolemiljø for alle elever.
- Avslutningsvis vil vi presisere at Statped nå er midt i en omstillingsperiode (2013 til 2016). Akademikerne i Statped stiller seg derfor uforstående og kritiske til flere av utvalgets vurderinger av Statped, av Statpeds tjenesteyting og av Statpeds ressursbruk. I nye Statped arbeides det stadig med å etablere nye og bedre rutiner og beskrivelser når det gjelder tjenesteyting og samarbeidsformer, både internt og med kommuner, fylkeskommuner, helseforetak og utdanningsinstitusjoner. I nye Statped utvikles en lik tjenesteprofil for alle fire regioner, noe som vil sikre brukere likeverdige tjenester uavhengig av geografisk tilhørighet. Jevnlige tilbakemeldinger fra brukere og samarbeidspartnere om brukertilfredshet er også et område det settes fokus på i denne perioden. Mye av det som står om Statped i NOU 2015:2 er derfor ikke lenger en reell beskrivelse av Statped per i dag. Dette gjelder også tallene for antall fagpersoner og årsverk i Statped, som omtales i rapporten. Det reageres på at Statped midt i omstillingsperioden oppleves å bli vurdert på premisser som ikke lenger er gjeldende. Ingen i Statped har vært involvert i forkant av utformingen av rapporten, og det har derfor ikke blitt gitt mulighet til å avkrefte eller verifisere de tall og påstander som legges til grunn i rapporten. Omtalen av Statped i rapporten skaper usikkerhet hos medarbeiderne i Statped, og dette oppleves som ekstra uheldig i en omstillingsperiode.

² NOU 2015:2 kapittel 16 (fra side 246)

³ NOU 2015:2 kapittel 22 (side 385)